

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ BANKACILIK YASASI

(62/2017 Sayılı Yasa)

Madde 26, 31, 50, 53 ve 60 Altında Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasasının 26'nı, 31'inci, 50'nci, 53'üncü ve 60'ıncı maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tebliği yapar:

Kısa İsim 1. Bu Tebliğ, "Muhasebe Sistemleri ile Belgelerin Saklanması Tebliği" olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM

Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Tebliğde metin başka türlü gerektirmedikçe;
"Banka", Yasa altında izin alarak faaliyet gösteren Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile yurt dışında kurulu olup, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açmak suretiyle faaliyet gösteren şube bankalarını anlatır.

"Kuruluş", Merkez Bankası tarafından faaliyet izni verilen ve/veya yetkilendirilen ve/veya denetlenen bankalar ile diğer kuruluşları anlatır.

"Merkez Bankası", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasını anlatır.

62/2017 "Yasa", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Yasasını anlatır.

Amaç 3. Bu Tebliğin amacı, kuruluşların muhasebe ve raporlama sisteminde şeffaflık ve tek düzenin sağlanması, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı, güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile tüm işlemlerin kayıt altına alınması, solo ve konsolide bazda mali durum, mali performans ile yönetimlerinin etkinliği bilgilerini içeren finansal tablolarının zamanında, eksiksiz ve doğru bir şekilde düzenlenmesi, raporlanması, yayımlanması ile belgelerin saklanması da içeren tüm sürece ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam 4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren kuruluşlar bu Tebliğ kuralları kapsamındadır.

İKİNCİ KISIM

İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi, Finansal Tablolar ve Raporlar

İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi	5. Kuruluşlar, faaliyetlerini bu Tebliğ ve Merkez Bankası Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan alt düzenlemelere göre muhasebeleştirir. Tüm işlemlerin, muhasebe standartlarına, Tek Düzen Hesap Planı ile izahnamesine ve gerçek niteliklerine uygun olarak muhasebeleştirilmesi esastır.
Finansal Tablolar	6. Finansal tablolar, bilanço, kâr ve zarar cetveli, özkaynak değişim tablosu, nakit akım tablosu ile kâr dağıtım tablosundan oluşur. Finansal tablo dipnotları, yayımlanan muhasebe standartlarında verilmesi öngörülen tüm diğer açıklayıcı rapor ve tablolar, finansal tabloların ayrılmaz parçalarıdır. Merkez Bankası gerektiğinde, kuruluşların özelliklerine göre belli hususlarda muafiyetler getirebileceği gibi bu tabloları ve raporları çoğaltabilir, ek açıklamalar veya uygun görmediği tüm öğeleri yeniden isteyebilir.
Bilanço	7. (1) Bilanço, kuruluşun belirli bir tarihteki iktisadi ve mali durumunu yansıtan, varlıklarını, borçlarını ve özkaynaklarını, aktif ve pasif hesaplar şeklinde gerçeğe uygun ve doğru bir biçimde gösteren tablodur. Bilançonun aktif bölümü paraya dönüşüm çabukluğuna, pasif bölümü ise ödeme çabukluğuna göre düzenlenir.
(2) Bilanço net değer esasına göre hazırlanır. Bu nedenle, kuruluşun aktif ve pasif yapısını düzenleyici nitelikteki hesaplar ilgili buldukları kalemlerin altında birer indirim kalemi olarak gösterilir. Bilançonun aktif ve pasif yapısını yansıtan hesaplar kendi aralarında mahsup edilemez ve aktif karakterli hesaplar alacak, pasif karakterli hesaplar borç bakiyesi veremez. Borç bakiyesi veren hesaplar bilançonun aktif bölümünde, alacak bakiyesi veren hesaplar pasif bölümünde yer alır.
(3) Varlıklar gelecekteki iktisadi faydaların kullanma hakkının kuruluşa ait olması ve güvenilir bir şekilde ölçülebilen değer veya maliyetin bulunması durumunda bilançoda gösterilir. Tutarları kesin olarak saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılamaz. Bu tür alacaklar aktif kalemlere ilişkin açıklama ve dipnotlarda gösterilir.
(4) Yükümlülükler iktisadi faydaları içeren kaynakların kuruluş dışına çıkmasına yol açacak bir edime sahip olunması ve bu edimin yerine getirilmesi için gerekli tutarın güvenilir bir şekilde ölçülebilmesi durumunda bilançoda gösterilir.

- (5) Tutarı kesin olarak saptanamayanlar veya ihtilafa konu olanlar da dâhil olmak üzere, kuruluşun bilinen ve tutarı uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları tespit ve kayıt edilerek bilançoda gösterilmelidir.
- (6) Bilanço dışı hesaplar, kuruluşun aktif ve pasifini birinci derecede ilgilendirmeyen, müşterilere sağlanan gayri nakdi krediler ile ileride borç veya alacak doğuracak hak ve yükümlülükleri, fer'i zilyetlik altındaki değerleri ve muhasebe disiplini altında takip edilmek istenen bilgileri izlemek amacıyla kullanılan hesapları ifade eder.

Kâr ve Zarar
Cetveli

8. (1) Kâr ve zarar cetveli, kuruluşun belirli bir hesap döneminde elde ettiği tüm hasılat ve gelirler ile katlandığı tüm maliyet ve giderleri sınıflandırılmış olarak gösteren ve dönem faaliyet sonuçlarını kâr veya zarar olarak özetleyen tablodur.
- (2) Bütün gelir ve giderler, tahakkuk tarihleri itibarıyla kayda alınır ve dönemsellik ilkesine uygun olarak hesaplanan ilgili dönem reeskontları kâr ve zarar cetvelinde gösterilir.
- (3) Bütün gelir ve giderler, kaynakları itibarıyla sınıflandırılır, her gelir grubu ilgili olduğu gider grubu ile karşılaştırılır ve gayrisafi tutarları üzerinden gösterilir. Bir gelir kalemi, tamamen veya kısmen bir gider kalemiyle netleştirilmek suretiyle kâr ve zarar cetveli kapsamından çıkarılamaz.
- (4) Gelirler, varlıklardaki artışa veya yükümlülüklerdeki azalışa bağlı olarak elde edilebilir iktisadi faydalarda güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir artış olduğunda, kâr ve zarar cetvelinde muhasebeleştirilir. Gelirlerin kayda alınması, varlıklardaki artış veya yükümlülüklerdeki azalışlarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilir.
- (5) Giderler, varlıklardaki azalış veya yükümlülüklerdeki artışa bağlı olarak elde edilebilir iktisadi faydalarda güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir azalış olduğunda, kâr ve zarar cetvelinde muhasebeleştirilir. Giderlerin muhasebeleştirilmesi, yükümlülüklerdeki artış veya varlıklardaki azalışlarla eş zamanlı olarak gerçekleştirilir.
- (6) Gerçekleşmemiş gelir ve kârlar, gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilemez. Belirli bir dönem veya dönemlerin, gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, ilgili dönem veya dönemlerin başında veya sonunda doğru hesap kesimi ve mutabakatı işlemleri yapılmalıdır.

Nakit Akım Tablosu	9.	Nakit akım tablosu, belirli bir muhasebe döneminde kuruluşların nakit ve nakit benzeri varlıklarında meydana gelen değişiklikleri ifade eden nakit akışlarını (nakit tahsilat ve ödemelerini), kaynakları ve kullanım yerleri bakımından kuruluşun ana faaliyetleri, yatırım faaliyetleri ve finansman faaliyetleri itibarıyla sınıflandırarak gösteren tablodur. Nakit akım tablosu, kuruluşun nakit ve nakde eşdeğer varlık yaratma kabiliyetinin, bunların tutarının, zamanlamasının ve kesinliğinin değerlendirilmesine yönelik finansal bilgiler içerir ve bu tablonun düzenlenmesinde nakit esası benimsenir.
Özkaynak Değişim Tablosu	10.	Özkaynak değişim tablosu, sermaye kalemlerinin her birinin dönem başı bakiyesini, dönem içinde söz konusu kalemlerde meydana gelen artışları veya azalışları ve dönem sonu kalanını ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir. Karşılaştırılabilirliği sağlamak bakımından, cari dönem hareketlerinin yanı sıra önceki dönem hareketleri ayrı bir bölüm şeklinde gösterilir.
Kar Dağıtım Tablosu	11.	Kâr dağıtım tablosu, dönem kârından yapılan dağıtımı gösterir. Kâr dağıtım tablosunda, ödenecek vergiler ve yasal yükümlülükler, ortaklara ödenecek temettüleri ve ayrılan tüm yedekler açıkça gösterilir. Dönem kârının dağıtımında; imtiyazlı payların bulunması halinde, imtiyazlı ve adi hisse senetlerine ödenen kâr payları, tabloda belirtilen bölümlerinde ayrı ayrı gösterilir.
Kamuya Açıklanacak Finansal Rapor	12.	(1) Kuruluşlar tarafından hazırlanan finansal tablolar, denetçi görüşünü içeren bağımsız denetim raporu ve risk yönetimine ilişkin açıklamalar kamuya açıklanacak finansal raporu oluşturur. Kamuya açıklanacak finansal raporlar Merkez Bankası tarafından düzenlenir ve bu Tebliğ ile birlikte okunur. (2) Kuruluşların, aktiflerden sildiği hesaplarla ilgili bilgiler kamuya açıklanacak finansal raporlarının dipnotlarında ayrıntılı olarak belirtilir. (3) Aktiften silme işleminin, kuruluşların yetkili organları tarafından alınan kararlarla yapılması zorunludur.
Tekdüzen Hesap Planı, İzahnamesi ile Dönemsel Raporlar ve Muhasebe Standartları	13.	(1) Kuruluşların uygulamaları zorunlu olan Tek Düzen Hesap Planı, izahnameleri ve muhasebe standartları Merkez Bankası tarafından düzenlenir ve bu Tebliğ ile birlikte okunur. (2) Merkez Bankası, kuruluşların mali bünyelerinin takibi amacıyla alınacak dönemsel raporları ve bunların gönderim sürelerini belirler. (3) Tek Düzen Hesap Planı uygulamasının ve dönemsel raporların manuel müdahale olmaksızın tamamen sistemsel ve otomatik olarak günlük raporlama yapmaya elverişli olması esastır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yönetim Kurulunun Sorumluluğu, Kamuya Açıklanacak Finansal Raporların Yetkili Kişilerce İmzalanması

- Yönetim Kurulunun Sorumluluğu
14. Bu Tebliğde belirlenen usul ve esaslara uygun olarak faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi, finansal tabloların hazırlanması, onaylanması, denetlenmesi, yetkili mercilere sunulması ve yayımlanması dâhil finansal raporlama sistemini oluşturmak, görev, yetki ve sorumlulukları belirlemek, bilgi sistemlerini yeterli hale getirmek ve uygulamayı gözetmek, yönetim kurulunun yükümlülüğüdür. Bu yükümlülüğe bağlı olarak yönetim kurulu, muhasebe ve raporlama sistemiyle ilgili olarak; temel politikaların belirlenmesi, iş tanımlarının, görev, yetki ve sorumlulukların iş akış şemasına uygun olarak açık bir şekilde yapılması, iç ve dış bilgi akış sisteminin yeterli hale getirilmesi, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenmesi ve bununla ilgili uygulamanın gözetilmesi hususlarında gerekli tedbirleri almakla sorumludur. Şube bankalarında bu sorumluluk müdürler kuruluna aittir.
- Kamuya Açıklanacak Finansal Raporların İmzalanması
15. (1) Bankaların yönetim kurulu başkanı/müdürler kurulu başkanı, genel müdür/ülke müdürü, iç sistemlerden sorumlu üye/müdürler kurulu üyesi, finansal raporlamadan sorumlu genel/ülke müdür yardımcısı ve ilgili birim müdürü veya bu unvanlara eş değer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle, bağımsız denetim raporu hariç olmak üzere, kamuya açıklanacak finansal raporda yer alan finansal tablolar ile bunlara ilişkin açıklama ve dipnotlar, bu Tebliğ hükümlerine ve muhasebe kayıtlarına uygun olduğu belirtilerek imzalanır.
- (2) Bankalar haricindeki kuruluşlarda imza yükümlülüğü yönetim kurulu başkanı ve genel müdürün içinde bulunduğu en az üç yönetim kurulu üyesindedir. Genel müdürün yönetim kurulunda bulunmadığı kuruluşlarda, yönetim kurulundaki üç imzanın yanında dördüncü imza olarak genel müdür bulunmak zorundadır. Finansal raporlamadan sorumlu genel müdür yardımcısı ve ilgili birim müdürü veya bu unvanlara eş değer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle, bağımsız denetim raporu hariç olmak üzere, kamuya açıklanacak finansal raporu, bu raporun ekinde yer alan finansal tablolar ile bunlara ilişkin açıklama ve dipnotlar, bu Tebliğ hükümlerine ve muhasebe kayıtlarına uygun olduğu belirtilerek imzalanır.
- (3) Kuruluşlar bağımsız denetim kuruluşundan onaylı kamuya açıklanacak finansal raporlarını, genel kurul tarafından kabul tarihinden itibaren bir ay içerisinde ve her hâlükârda müteakip yılın ilk dört ayı içerisinde Merkez Bankasına göndermek zorundadır.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Bankalara Özel Hükümler

Yurt Dışı
Şubelerin
Muhasebe-
leştirilmesi

16. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulu bankaların yurt dışındaki şubelerine ait finansal tabloların bankanın yurt içindeki faaliyetlerine ilişkin finansal tabloları ile birleştirilmesi şarttır.
- (2) Yurt dışındaki şubelerin finansal tabloları, bu Tebliğde yer alan esaslara uygun olarak düzenlenmemiş ise, birleştirilmiş finansal tabloların hazırlanması sırasında gerekli düzeltmeler yapılarak bu Tebliğde belirlenen usul ve esaslara uygunluk sağlanır.
- (3) Yurt dışındaki şubelerin finansal tabloları farklı muhasebe politikaları benimsenerek düzenlenmiş ise, muhasebe politikalarının neden olduğu farklılıklar, bu Tebliğde belirtilen esaslar çerçevesinde ortak muhasebe politikaları uygulanarak, finansal tabloların birleştirilmesi sırasında giderilir. Muhasebe politikalarının neden olduğu farklılıkların tam olarak hesaplanması imkânsız ise, düzeltme işlemi belli varsayım ve tahminlere göre yapılır ve bu varsayım ve tahminler dipnotlarda açıklanır.
- (4) Yurt dışındaki şubelerin finansal tabloları, banka merkezinin finansal tablolarının düzenlendiği tarih esas alınarak birleştirilir.
- (5) Yurt dışındaki şubelerin aktif ve pasif kalemleri, banka merkezinin finansal tabloları ile birleştirilerek bilançoya alınır. Banka merkezi ile yurt dışı şubelerin birbirlerinden olan alacak ve borçları karşılıklı indirilir.
- (6) Yurt dışındaki şubelerin gelir ve giderleri, banka merkezinin finansal tabloları ile birleştirilerek kâr ve zarar cetveline alınır. Birleştirilme sonrası yurt içi ve/veya yurt dışı birimler arasındaki işlemlerden doğan gelir ve giderler karşılıklı olarak silinir.
- (7) Banka ana merkez ve yurt dışı birimler arasındaki önemli uygulamalar birleştirilmiş finansal tablo dipnotlarında belirtilir ve bu uygulamaların varlık, kaynak, finansal durum ve kâr veya zarara olan önemli etkileri açıklanır. Yurt dışı şubelerin buldukları ülke ve şehirler, aktif ve mevduat büyüklükleri ve birleştirilmiş finansal tabloların farklı kalemlerinde kullanılan değerlendirme yöntemleri, değer düzeltmelerinde kullanılan yöntemler bilanço ile kâr ve zarar cetvelinin dipnotlarında açıklanmalıdır.

Kamuya
Açıklanacak
Finansal
Raporların
Sunumu ve
Yayımları

17. (1) Bankalar, solo ve konsolide kamuya açıklanacak finansal raporlarını Merkez Bankasına, elektronik ortamda ve matbu olarak en geç Nisan ayı sonuna kadar tevdi etmek zorundadır.
- (2) Şube bankaları, ana merkezlerinin kamuya açıklanan finansal raporlarını müteakip yılın Mayıs ayı sonuna kadar Merkez Bankasına tevdi etmek zorundadır.
- (3) Bankalar yıl sonu solo ve konsolide bazda bilanço, kar ve zarar cetveli ile denetçi görüşünü içeren bağımsız denetim raporunu dipnotsuz olarak Merkez Bankasına tevdi edildiği tarihten itibaren bir ay içinde en az iki yerel günlük gazetede ilan eder. Bankalar ilanın yapıldığı gazete tarihi ile yayımlanan bilgilerin bankalarının internet sayfasından ulaşılabileceğine ve ilan edilen bilgilerin Merkez Bankasına gönderilen bilgilerle aynı olduğuna ilişkin beyanlarını gazetelerdeki ilanları müteakip, yedi gün içinde Merkez Bankasına bildirir.
- (4) Bankalar ıslak imzalı ve dipnotlu kamuya açıklanacak finansal raporlarını gazetelerde yayım tarihi itibarıyla internet sayfalarında yayımlamak ve en az beş yıl süreyle kullanıcıların ulaşımına açık tutmak zorundadır.

BEŞİNCİ KISIM

Belgelerin Saklanması

Belgelerin
Saklanması

18. (1) Kuruluşların, müşterilerinden ve resmi ya da özel kurum ve kuruluşlardan aldıkları mektup, telgraf, elektronik posta mesajı, ilam ve tebligatlar ile diğer yazıları ve iç sistemlere ilişkin tebliğ uyarınca hazırlayacakları raporlar da dâhil olmak üzere, faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheye mahal vermeyecek kopyalarını ve müşterilerine ve resmi ya da özel kurum ve kuruluşlara yazdıkları yazıların makine ile alınmış, tarih ve numara sırası verilerek düzenlenecek suretlerini istenildiğinde ibraz edilebilecek şekilde nezdlerinde on iki (12) yıl süreyle saklamaları zorunludur.
- (2) Bu maddenin (1)'inci fıkrasında belirtilen belgelerin, oluşturulacak evrak kayıt sisteminde tarih, numara ve konusu belirtilmek suretiyle kaydının tutulması zorunludur. Kuruluşlar, diğer yasalar ile getirilen sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla, yasal defterler dışındaki belgeleri, Merkez Bankası tarafından yapılacak denetimlerde veya istenmesi halinde ibraz edilebilecek şekilde mikrofilm, mikrofiş olarak veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklayabilirler.

ALTINCI KISIM

Uyumsuzluklar

- Uyumsuzluk 19. (1) Bankalar kamuya açıklanacak finansal raporlarını zamanında, eksiksiz sunmakla ve Merkez Bankası tarafından istenen düzeltmeleri yapmakla mükelleftir. İnternet sayfalarında yayımlanacak olan, kamuya açıklanacak finansal raporlara kolayca erişim sağlanabilmeli ve internet sayfalarında Merkez Bankası izni ile alınmış başka raporların bulunması durumunda bunların nitelik ve farklılıkları açıkça belirtilmelidir.
- (2) Yapılan incelemelerde hazırlanan raporların düzenlenmesinde hatalar bulunduğu tespit edilmesi halinde, bu işlemlere karşılık gelen tutarlar geriye yönelik olarak düzeltilir. İlgili döneme ilişkin tüm hesaplamalar yenilenir ve tekrardan raporlanır. İlgili banka, Merkez Bankasının talimatı üzerine yedi iş günü içinde düzeltilmiş raporlarını yerel günlük gazetelerde ve internet sayfalarında aynı usul ile yeniden yayınlamak zorundadır.
- Ceza Kuralları 20. Bu Tebliğ kuralları Tebliğin çıkarılmasına yetki veren Yasa kuralları ile birlikte okunur ve bu Tebliğ kurallarına aykırı hareket edenlere Yasanın ilgili ceza kuralları uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

Geçici Kurallar

- Geçici Madde Konsolide Esaslara Uyum 1. Bu Tebliğde yer alan konsolide bazda bildirim ve/veya yükümlülükler ile ilgili kuralların uygulanmasına Merkez Bankası tarafından çıkarılacak "Konsolide Denetime İlişkin Tebliğ" in yürürlüğe girmesiyle birlikte başlanır.

SEKİZİNCİ KISIM

Son Kurallar

- Yürürlüğe Giriş 21. Bu Tebliğ Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.